

NORDLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

Landbruks- og matdepartementet

postmottak@lmd.dep.no

Deres ref.:

Vår ref.:

21/16/IMA/603

Dato:

27. januar 2016

Innspill til meldingen om jordbrukspolitikken

Landbruks- og matdepartementet skal skrive en næringspolitisk melding som skal legge rammer for norsk matproduksjon framover. Meldingen skal ta opp problemstillinger slik som: hvordan matproduksjonen kan økes, hvordan effektiviteten kan styrkes og hvordan konkurransekraften for jordbruksnæringen kan bedres.

Nordlandsforskning, som er ett av de forskningsmiljøene som har vært kunnskapsleverandør på entreprenørskap og innovasjon i landbruket, ønsker å komme med innspill.

Med utgangspunkt i en næringspolitisk diskurs vil vi påpeke at en bør ta hensyn til *næringsdynamikken* i den jordbrukspolitiske utredningen. Det innebærer at entreprenørskap og innovasjon bør være en viktig del av jordbrukspolitikken. For å nå de mål som er skissert må en også ha en politikk som inkluderer entreprenørskap og innovasjon i sektoren. Etablering av nye bedrifter må være en viktig del av næringsdynamikken, det betyr at en også må tolerere småbedrifter i sektoren, samt gi disse muligheter for vekst og inntreden på markedet (jf. bl.a. Matmaktutredningen).

Videre vet vi at innovasjon er viktig, og at det ikke kun skjer i store bedrifter. En må derfor tilrettelegge for kunnskap om hvordan innovasjonsvirkemidler bør utformes for denne sektoren. Vi vet fra andre deler av næringslivet at triple helix, regionale innovasjonssystemer og smart spesialisering er viktige rammer for å skape en virksom næringspolitikk. Vi vet at særskilt tilpassede virkemidler, for eksempel VRI, BIA, SFI og SkatteFUNN fungerer, men vi vet også at landbruksnæringens mange småbedrifter (lokalmatprodusenter, gårdbrukere mfl.) i realiteten ikke er omfattet av disse virkemidlene. Det er heller ikke sikkert at disse virkemidlene er de mest målrettede for disse bedriftene, men vi vet heller ikke hvilke virkemidler som gir høyest addisjonalitet.

En bør videre ta med seg at jordbrukspolitikken har ringvirkninger til andre næringer. En annen næring som vi spesielt vil nevne er reiselivet. Lokalmat produksjon er svært viktig for turismen, og vår forskning viser at den har et stort utnyttet potensial. Her er matnettverk og alternative matverdikjeder viktige, og disse bør sammen med andre tiltak slik som Matmerk, være en del av en næringspolitikk som sikrer næringsdynamikk.

Kunnskapsgrunnlag fra Nordlandsforskning, kun landbruk.

- Ljunggren, E. og Jørstad, M. (2016) Flere matnettverk i Nordland? Caset LofotenMat. NF-notat /2016. Bodø: Nordlandsforskning
- Ljunggren, E. (2015) Opplevelsesøkonomien og lokal mat: restauranter som verdiskapere. Bokkapittel til boken *Innovativ og opplevelsesbasert verdiskaping i reiselivsnæringen* (red.) Ø. Jensen og K. Skallerud. Oslo: Cappelen Damm forlag
- Roaldsen, I. (2015) The business model and entrepreneurial strategies – The case of SMEs in mature industries, I *Developing, shaping and growing entrepreneurship*. Red. Fayolle, A.; Kyro, P. and Liñán, F., Cheltenham: Edward Elgar, UK
- Roaldsen, I. (2014) Dynamic capabilities as drivers of business model innovation – From the perspective of SMEs in mature industries, "*International Journal of Entrepreneurship and Innovation Management*" Special issue on Business model innovation, Vol. 18 (4), s. 349-364
- Ljunggren, E. (2012) Linking Local Food Resources to high-quality restaurants in the Nordic Region. Chapter 3 in OECD (2012): *Food and the Tourism Experience: The Korea Workshop*, OECD studies on Tourism, OECD Publishing.
- Høberg, Eva Narten & Ljunggren, Elisabet (2012) *Matopplevelser på Helgeland – Et himmelsk sidesprang*. Rapport fra et VRI-prosjekt innen opplevelsesbasert reiseliv. Bioforsk
- Kvidal, T. & Roaldsen, I. (2012) Å spise en identitet: et terroir-perspektiv på mat og identitet i Nord-Norge. I "*Lokal og regional mat*". Red. Haugum, M. og Sæther, B., Akademika Forlag, Norge
- Roaldsen, I. & Borch, O. J. (2011) Entrepreneurial strategies of SMEs in mature industries: -the role of R&D alliances and value chain configurations. In "*Entrepreneurship and Technological Change*". Red. Cessia, L., Minola, T., and Paleari, S. Edward Elgar. UK.
- Ljunggren, E., Markowska, M., Mynttinen, S., Samuelsen, R., Sæmundsson, R., Virtanen, M. & Wiklund, J. (2010) *EXPLORE – EXPeriencing LOcal food Resources in the Nordic countries*. Report published by NICE (Nordic Innovation Centre) Oslo:
- Borch, O. J. & Roaldsen, I. (2009) Competitive positioning and value chain configuration in international markets for food specialties. Bookchapter in "*International marketing and trade of food products*". Red. Canavari, M., Cantore, N., Castellini, A., Pignatti, E. and Spadoni, R. Wageningen Academic Publishers
- Pettersen, L. T., Ljunggren, E. og Bjørkhaug, H. (2005) Hva betyr hushold, familie og kjønn for bedriftsetablering? I (red. Borch, O. J., Kvam, G.-T. og Stræte, E.P.)

NORDLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

Matgründeren – om å utvikle småskala og spesialiserte matbedrifter. Trondheim:
Tapir Akademisk Forlag.

- Gry A. Alsos, Elisabet Ljunggren & Liv Toril Pettersen (2003). "Farm-based entrepreneurs: What triggers the start-up of new business activities?" *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 10(4), 435-443.
- "Handbook of research on entrepreneurship in Agriculture and rural development" (2011) Gry A. Alsos, Sara Carter, Elisabet Ljunggren and Friederike Welter. E. Elgar

Lykke til med videre arbeid – vi ser frem til meldingen. Ta gjerne kontakt med forsker I Elisabet Ljunggren hvis dere ønsker mer informasjon på tematikken. Hun kan kontaktes på telefon 909 99 609 / 75 41 18 29.

Med vennlig hilsen

Iselin Marstrander
administrerende direktør

